

SANDNES KOMMUNE
Samfunnsplan

Det kongelige Barne-, likestillings- og
inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Mette Solum

Sandnes, 05.12.2014

Deres ref:
Saksbehandler: Anne-Lene Slåtterø

Vår ref: 14/08285-2
Arkivkode: ---

Høringssvar fra Sandnes kommune - Forslag om å utvide adgangen til å pålegge hjelpetiltak med hjemmel i lov om barneverntjenester.

Sandnes kommune har valgt i sitt høringssvar å kommentere hovedpunktene som nevnt i høringssnotatet.

Generelt om høringssnotatet:

Kommunen støtter generelt høringssnotatet forslag om mulighet for pålegg av hjelpetiltak etter barnevernloven § 4-4. Det vil gi barneverntjenesten en mulighet til å bistå barn hvor det er bekymring for oppvekstvilkårene, men foresatte ikke samtykker til hjelpetiltak.

Det kommer i for liten grad frem i hvilken grad lovendringen er konsekvens utredet, og høringsinstansene får «flere spørsmål enn svar» ved gjennomgang av innholdet. Bl.a. fremkommer det ikke omfang av målgruppen, og flere viktige tema/aspekt ved lovendringen blir i liten grad drøftet i høringssnotatet. Barneverntjenesten har i dag mulighet til å gjenoppta undersøkelsen etter 6 mnd. for samme målgruppe. Denne mulighet blir ikke drøftet eller nevnt i høringssnotatet.

Sandnes kommune har videre spørsmål knyttet til håndtering av saker der det er pålagt hjelpetiltak, og hvor familien flytter til annen kommune.

Det er videre ikke drøftet sanksjoner dersom familien ikke følger lovpålagte tiltak.

Pålegg om hjelpetiltak er et virkemiddel som kan medføre at barneverntjenesten får gitt hjelp til flere barn. Dersom rettspraksis medfører at barneverntjenesten skal ha vurdert og/eller ha prøvd frivillige og pålagt hjelpetiltak før omsorgsovertakelse vil det medføre at barn må leve lengre under dårlige forhold enn dagens lovverk gir rom for. Tidsaspektet for pålagte tiltak blir her av stor betydning.

Foreslått lovendring vil ha stor innvirkning på barneverntjenesten sitt arbeid. Lovforslaget er viktig og av betydning. Departementets korte høringsfrist gjør det imidlertid vanskelig g å få en grundig faglig og politisk behandling i kommunen. Sandnes kommune vil derfor oppfordre Barne- Likestillings- og

Adresse: Rådhuset, Jærveien 33, Sandnes. Telefon 51 33 50 00.

Postadresse: Postboks 583, 4305 Sandnes.

E-post: byplan@sandnes.kommune.no

inkluderingsdepartementet om å bruke normalhøringsfristen på 3 mnd. jfr. Utredningsinstruksens kapittel 5.2 i denne type saker. ([Utredningsinstruksen](#))

Forslag om å kunne pålegge kompenserende hjelpetiltak:

Tiltakene som foreslås er: Opphold i besøkshjem, avlastningstiltak, fritidsaktiviteter, leksehjelp og bruk av støttekontakt. Listen er uttømmende.

Målsettingen med pålegg av kompenserende tiltak er å redusere belastninger hos barnet, samt sikre barnet stimulering og deltakelse i aktiviteter.

Vilkår for å pålegge kompenserende tiltak er at det anses nødvendig.

Kommentar:

De senere år har fagkunnskapen og tiltaksutviklingen innen for barnevernsfeltet vokst. Fokuset er flyttet fra kompenserende hjelpetiltak til endringstiltak (omsorgsendrende tiltak). De kompenserende tiltak som foreslås i høringsnotatet er i liten grad nyttet av barneverntjenesten. I den grad de brukes er det sammen med omsorgsendrende tiltak, og ikke alene. Kompenserende tiltak er tiltak foreldre/barn ikke motsetter seg. Kompenserende tiltak alene er ikke tilstrekkelig for å hindre omsorgsovertakelse. Bruk av utelukkende kompenserende tiltak kan ha en tildekkende effekt på omsorgssvikt. Dette er forhold som tilsier at pålegg om kompenserende tiltak ikke bør pålegges.

I høringsnotatet foreslås det en uttømmende liste over kompenserende tiltak. Ved lovendring i 2014 ble eksemplifisering av tiltak tatt ut av lovteksten. Høringsforslaget foreslår nå å gjeninnføre dette. Kommunen er av den oppfatning at benevning av tiltak i lovteksten bør utelates.

Konklusjon: Sandnes kommune støtter med forbehold forslaget. Forbeholdet er at det i lovteksten gis en uttømmende liste over tiltak.

Forslag om å kunne pålegge omsorgsendrende hjelpetiltak:

Målet for pålegg om omsorgsendrende tiltak er å gi foreldre hjelp til å utføre omsorgsoppgavene på en måte som gir positiv utvikling hos barnet. Vilkåret for pålegg av omsorgsendrende tiltak er å sikre barnet tilstrekkelig omsorg og hindre omsorgsovertakelse.

Tiltakene skal være kunnskapsbaserte.

Kommentar:

Kommunen vurderer at omsorgsendrende tiltak kan bidra til at man unngår omsorgssituasjoner som beskrevet i Lov om barneverntjenester § 4-12. Brukers motivasjon for endring vil imidlertid være av vesentlig betydning og problematisk ved pålegg av omsorgsendrende tiltak. Her vil målbare tiltak og evaluering være svært viktig for å vurdere om pålagte tiltak har effekt.

Pålegg av hjelpetiltak kan være det som skal til for at foresatte tar i mot hjelp. På den annen side kan et slikt pålegg gjøre det ytterligere vanskelig å komme i dialog/posisjon med familien både på kort og lang sikt.

Det fremkommer ikke klart i høringsnotatet hvem/hva som avgjør om et tiltak er kunnskapsbasert. Videre kan en slik formulering i lovverket utelukke andre gode tiltak.

Det foreslås fra kommunen at ordet «kunnskapsbasert» utelukkes fra teksten, og at setningen blir som følger: «De omsorgsendrende tiltak som anvendes skal være faglig og etisk forsvarlige.»

Kommunen vurderer videre at opphold i foreldre – barn senter bør kunne pålegges, og at lovendringen åpnes opp for pålegg av dette tiltaket.

Konklusjon:

Sandnes kommune støtter forslag om pålegg av omsorgsendrende tiltak.

Forslag om å kunne pålegge kontrolltiltak:

Tiltakene er urinprøver, meldeplikt og tilsyn.

Målet med pålegg av kontrolltiltak er å kontrollere at barn ikke utsettes for overgrep eller mishandling. Vilkåret for pålegg av kontrolltiltak er at det er nødvendig for å sikre barnet tilstrekkelig omsorg og hindre omsorgsovertakelse.

Kommentar:

Sandnes kommune er positiv til pålegg av kontrolltiltak, men vurderer at de foreslåtte tiltakene ikke å harmonere med målet og målgruppen for tiltakene. Pålegg av urinprøver, meldeplikt og tilsyn er ikke tiltak som vil kunne *”dempe anstrengte situasjoner og kontrollere at barn ikke utsettes for overgrep eller mishandling”*.

Det fremkommer ikke klart nok hva som menes med anstrengte situasjoner i høringsnotatet.

Kontrolltilsyn alene vil ikke kunne hindre omsorgsovertakelse, men mulig forebygge akuttsikring av barn i påvente av behandling av sak om omsorgsovertakelse.

Pålegg av tilsyn og urinprøver kan ha en effekt i saker der barneverntjenesten har bekymring knyttet til rus og/eller psykisk syke omsorgspersoner. Effekten vil da være av preventiv og avdekkende karakter.

Konklusjon: Sandnes kommune støtter forslag om kontrolltiltak.

Forslag om tidsbegrensning for pålagte hjelpetiltak på 1 x1 år:

Det foreslås å kunne pålegge tiltak i inntil 1 år, med mulighet for ytterligere 1 år.

Kommentar: Tidsaspektet for pålagte hjelpetiltak er svært viktig. Det vurderes at tidsperioden må være tilstrekkelig til at omfattende tiltak som f.eks. COS kan bli gjennomført. Samtidig er det viktig at alle pålagte tiltak hyppig evalueres, og at pålagte hjelpetiltak ikke pågår over tid uten at de har tiltenkt effekt for barnet. Det bør i forarbeidet til lovendringen i større grad fremkomme krav om evaluering.

Dersom det ikke er mulig å få til et samtykke til videre tiltak innen 1 år stiller kommunen seg spørrende til om det er hensiktsmessig å pålegge tiltak i ytterligere ett år.

Konklusjon: Kommunen støtter forslag om pålegg av hjelpetiltak i inntil 1 år. Kommunen støtter ikke mulighet for pålegg om ytterligere 1 år.

Myndighet til å pålegge hjelpetiltak:

Høringsnotatet foreslår at myndigheten legges til Fylkesnemnda, som selv kan avgjøre om saken skal behandles forenklet, muntlig eller ved full nemndsbehandling.

Dersom myndigheten legges til kommunen anføres det at vedtaket skal underskrives av 2 personer.

Kommentar:

Sandnes kommune er enige med Raundalenuutvalget om at pålegg om hjelpetiltak representerer alvorlige inngrep ovenfor foreldre og forutsetter at barn og foreldres rettsikkerhet blir ivaretatt. Det vurderes at pålegg om hjelpetiltak kan sidestilles med andre "tunge" beslutninger som i dag ligger til kommunen/barnevernleder, som f.eks. utvidelse av undersøkelse fra 3-6 mnd., og gjenopptakelse av undersøkelser etter 6 mnd. Det er Sandnes kommune sin vurdering av barn og foreldres rettsikkerhet vil bli ivaretatt ved at myndigheten legges til barneverntjenesten/barnevernleder med fylkesnemnd som klageinstans.

Ventetid og resurser knyttet til å fremme sak for Fylkesnemnd vil kunne påvirke i hvilken grad pålegg av hjelpetiltak benyttes. Kommunal myndighet til å pålegge hjelpetiltak vil sikre rask saksgang og at tiltak raskt kan iverksettes.

Dersom myndigheten legges til Fylkesnemnda bør det løses ved at fylkesnemnda foretar legalitetskontroll av vedtak slik lovverket er i dag knyttet barnevernloven § 4-6, 2 ledd.

Dersom det besluttes at pålegg av hjelpetiltak skal avgjøres av fylkesnemnda, støtter Sandnes kommune notatet i at det bør settes en tidsfrist for fylkesnemndas saksbehandling,

Konklusjon: Sandnes kommune støtter ikke forslag om at myndigheten legges til Fylkesnemnda.

Administrative og økonomiske konsekvenser av lovforslaget.

I følge høringsnotatet vil lovendringen ikke medføre administrative eller økonomiske konsekvenser for kommunen. Kommunenes plikt til å tilby hjelpetiltak innebærer at kommunen må ha budsjettmessig dekning for hjelpetiltakene de tilbyr. Økte utgifter til hjelpetiltak vil kompenseres ved at dyre mer inngripende tiltak i mindre grad blir nødvendig.

Kommentar:

Sandnes kommune mener at de økonomiske kostnader og administrasjon er større enn det høringsnotatet legger til grunn. Størrelsen på utgiftene vil i noen grad avhenge av hvilken instans som får myndigheten.

Barneverntjenesten opplever at saker som skal behandles av fylkesnemnda er svært tids- og økonomisk krevende. Utgiftene knytter seg blant annet til saksbehandling, advokat og sakkyndig utredninger.

Pålegg av hjelpetiltak vil også ha betydelige administrative og økonomiske konsekvenser knyttet til oppfølging av pålegget. Lovforslaget vil medføre økt andel barn/familier som mottar hjelpetiltak. Dette krever saksbehandlerressurser og tiltaksressurser. Det antas at arbeid i motstand vil være mer tidkrevende i alle ledd i barneverntjenesten.

Konklusjon:

Sandnes kommune er ikke enig med høringsnotatet. Pålegg om hjelpetiltak vil gi kommunen administrative og økonomiske konsekvenser.

Trygve Apeland

Barnevernsjef

Anne-Lene Slåtterø

Dokumentet er ikke signert da Sandnes kommune benytter elektronisk godkjenning.